
VEOKs formand Kaare Rübner Jørgensen orienterer om

1. De nye kardinaler
2. Kardinal Dolan
3. Østrig: Biskopper kaldt til Rom
4. Østrig: Tvungen kirkeskat for alle?
5. Polen: Begyndende oprør mod kirke
- 6 .De nye kardinaler: Allersidste nyt

1. De nye kardinaler

Som omtalt i ”Katolsk Orientering” nr. 2 (27. januar 2012) har pave Benedikt udnævnt 22 nye kardinaler. 4 af disse er over 80 år og vil derfor ikke kunne deltage i det næste pavevalg. Af de resterende kommer 7 fra Italien, 2 fra USA og 1 fra henholdsvis Holland, Tyskland, Tjekkiet, Spanien, Portugal, Canada, Brasilien, Indien og Kina (Hong Kong). Det er altså en styrkelse af den europæiske, og især af den italienske gruppe blandt kardinalerne. Man kan derfor ikke sige, at udnævnelsen afspejler verdenskirkens sammensætning, for i dag bor der som bekendt flere katolikker på den sydlige end nordlige halvkugle.

Når de nye kardinaler på konsistoriet det 18. februar får den røde hat, vil der være 125 kardinaler med ret til at stemme om hvem, der til sin tid skal efterfølge Benedikt XVI. Det er fem flere end det lovbestemte loft på 120. Men det vil nok ikke skabe problemer, for i løbet af 2012 falder 10 af dem for aldersgrænsen, heraf fem allerede inden det bliver sommer. Så det er kun, hvis Benedikt skulle ”gå til Herren” i løbet af foråret, at der kan opstå et problem – men det er noget, som næppe sker, for han synes at være ved forbavsende godt helbred sin alder taget i betragtning.

Som kardinalkollegiet kommer til at se ud efter den 18. februar, vil 63 af kardinalerne være udpeget af Benedikt, 62 af Johannes Paul II. 43 af kardinalerne er eller har været chef for et kontor i Vatikanet. Desuden har 14 af de residerende kardinaler – altså kardinaler som er ærkebiskopper rundt om i verden – tidligere arbejdet i Vatikanet, så kurieblokken vil komme op på 57, dvs. 46 %. Selv om ingen siger, at de absolut vil stemme en bloc, er det afgjort en uheldig styrkelse af kuriens indflydelse på, hvem der skal være den næste pave.

Interessant er det endvidere, at pave Benedikt har fraveget princippet om, at en residerende ærkebiskop ikke udpeges til kardinal, så længe hans forgænger i embedet, der også er kardinal, er under 80. Det er sket med udnævnelsen af ærkebiskopperne Timothy Dolan (New York), Dominik Duka (Prag) og Giuseppe Betori (Firenze). Påfaldende i den forbindelse er, at Benedikt ikke også har tilføjet den i England så populære ærkebiskop Vincent Nichols af London den røde hat. Men det venter han tilsyneladende med, til hans forgænger dør eller bliver firs. Det sidste sker den 24. august. Endnu mere overraskende er nok, at han har forbigået ærkebiskop Diarmuir Martin af Dublin. Han forgænger er 85, så det havde været naturligt, om Martin havde fået den røde hat. Er det udtryk for en desavouering, fordi han har været for samarbejdsvillig med de civile myndigheder om at få opklaret de mange misbrugssager i Irland? (Kilde: The Tablet 14. januar 2012)

2. Kardinal Dolan

I modsætning til ærkebiskop Martin af Dublin, der er den eneste biskop, den irske befolkning har tillid til, har den nye kardinal, ærkebiskop Dolan af New York, formået at skabe vrede i USA og forbløffelse i Irland. Inden han kom til New York, var han nemlig ærkebiskop af Milwaukee i Wisconsin (2002-2009) – et bispedømme plaget af rigtig mange seksager. For at erstatningerne ikke skulle ruinere bispedømmet totalt, overførte han US \$ 55.6 mill. (315 mill. kr.) til en fond, der skulle sørge for, at 500.000 katolske grave blev vedligeholdt i fremtiden. (I USA er det jo sådan, at man normalt ikke sløjfer grave efter et vist antal år, som man gør i Danmark). Det var helt legalt, men resultatet heraf er altså blevet, at hans efterfølger, ærkebiskop Listewski, nu har måttet indsende en konkursbegæring til myndighederne. Derved standses ikke kun de sager, der er på vej gennem retsmaskineriet, men ofrenes advokater kan ikke heller ikke længere få adgang til kirkens akter. Desuden er det forbi med at betale erstatninger til ofrene. Det at de døde og kirken som institution prioriteres højere end de levende, har naturligvis vakt harme i bispedømmet. Og den harme vender sig selvfølgelig primært mod den tidligere ærkebiskop. (National Catholic Reporter 31. januar 2012).

Ærkebiskop Dolan var desuden en af de paveligt udpegede visitatorer af den irske kirke. Selv om visitatorernes rapport endnu ikke er offentliggjort, er hans rekommandationer i relation til præsteseminarerne og det katolske universitet i Maynooth nord for Dublin kommet frem. Det er, som Fader Brendan Hoban fra "The Association of Catholic Priests" skrev "Back to the cloister" – tilbage til klostret: de præstestuderende skal holdes adskilt fra andre studerende. De skal bo og leve og undervises i deres egne bygninger, gå med præsteflip og i præstekjole. Universitetet i Maynooth har allerede taget det første skridt i den retning: der er blevet installeret døre for at adskille de præstestuderendes område fra resten af universitetets campus. Det er selvfølgelig det, paven vil have. I sit brev til de irske katolikker sidste år, opfordrede han dem jo til at vende tilbage til deres forfædres tro og adfærd og tillid til præsterne. At præsters og ordensfolks overgreb på børn ikke var noget nyt fænomen, men noget der havde fundet sted i hvert fald siden 1900-tallets begyndelse, var paven åbenbart uvidende om. Og de såkaldte Magdalena-hjem havde han vel heller aldrig hørt om? I hvert fald var hans opfordring fuldstændig malplaceret, for det var netop denne fortidens tillid til kirken og dens præster, der gjorde det muligt for præsterne at misbruge børn og for kirken at skjule sagerne. (Kilde: The Tablet 21. januar 2012)

2. Præsteseminarer før og nu

Fader Hobans kritik af ærkebiskop Dolans rekommandationer bygger på egne erfaringer. Her er nogle bearbejdede uddrag af hans kommentar:

Selv med den bedste vilje kan eksperter undertiden få ting galt i halsen. Og det er, hvad jeg frygter, er ved at ske. Det synes, som om det mere har drejet sig om at få den irsk-katolske kirke bragt i overensstemmelse med de nye (gamle) retningslinier end at beskæftige sig med det, der var den egentlige baggrund for undersøgelsen. Hvem tror, at man ved at genskabe en drivhusatmosfære, som herskede på seminarerne før Det andet Vatikanerkoncil, yder noget til beskyttelsen af børn? Hvis historien kan lære os noget, er det netop det modsatte.

Netop det modsatte skete, da jeg var Maynooth-student for over fyrré år siden. Dengang var holdningen, inspireret af Den andet Vatikanerkoncils visdom, at åbne vinduerne og lade den friske luft blæse gennem de støvende korridorer. Da jeg begyndte på Maynooth i 1966, havde seminariet ikke ændret sig i 150 år. Det var i virkeligheden et frivilligt præstefængsel. Man kunne ikke forlade ste-

det med mindre man havde behov for medicinsk behandling, og selv i de tilfælde måtte man ansøge om skriftlig tilladelse. Vi gik alle med præsteflip og i præstekjole – hele tiden. Der var intet tv. Det var en skør tilværelse, hvor man gjorde alt for at holde verden ude. Kun Gud ved, hvilken effekt den havde på os, og hvilken skade den gjorde på os. Vi blev trænet som munke med deres livsform og spiritualitet, selv om enhver vidste, at vi aldrig i vort liv som sognepræster ville se det indre af et kloster.

Med tiden sejrede fornuften og meget af den gamle ånd forsvandt. Vi seminarister blev opfordret til at tage ansvar for vores egne liv, at træffe voksne beslutninger, at forstå den verden, vi skulle virke i, at indse, at præfabrikerede svar (uanset hvor overbevisende de lød i seminariets drivhusatmosfære) ville give os meget lidt, vi kunne give vore sognebørn, når vi var blevet præsteviet. Vi blev opfordret til at omgås de øvrige studerende, til at deltage i universitetsdebatterne, lytte til de spørgsmål, de andre studerende havde, at måle vor visdom med verdens visdom, og at læse tidens tegn, så vi på effektiv måde kunne tage os af vore kommende sognebørns behov.

Nu ser det ud til, at vi vender tilbage til den gamle visdom: at seminarier skal være anderledes end andre uddannelsesinstitutioner. De studerende præster vil få undervisning i, hvordan de holder messe på latin. Kommunionen vil blive lagt på tungen. Præstekjolen er tilbage. Der er næsten en næsten dæmonisk trang til at søge tilbage til klostrets tryghed, som om dette ville tjene vor kirkes behov i fremtiden. Vi ved, at en del af årsagen til kirkens mislykkede håndtering af misbrugsskandalerne var den tankegang, som bevidst blev fostret i seminarerne, at kirken skulle beskyttes. Vi ved, at hvis vi ønsker at forkynde Jesus Kristus' glade budskab – som er, hvad kirken er til for – er det nødvendigt, at vi fordyber os mere og integrerer os mere i den kultur, i hvilken vi er sat til at tjene. Vi ved, vi har brug for "open-minded" og kløgtige præster, som vil respektere og være trygge ved de komplekse forhold, der hersker i nutiden. Og vi ved, at præster skolet som drivhusplanter, der mekanisk aflirer den modtagne visdom, vil være ineffektive budbringere af Det glade Budskab i nutidens verden. Det er ikke, fordi vi ikke ved alt dette. Men hvorfor vil så en lille gruppe af velmenende, men ukløgtige kirkefolk den ene gang efter den anden prøve at overbevise os om det fornuftige i at putte tandpastaen tilbage i tuben? Eller betyder ingenting mere noget i dag – med undtagelse af at dræbe Det andet Vatikanerkoncils vision og mindet om den salige Johannes XXIII?

Det er svært at kritisere en af mine præsteventner, som ved at iagttage de restaurerende ordrer, der kommer fra Rom, trættende konkluderer, at der er en skæbne værre end pensionering, ja end selv døden, og det er at magte den nye visdom i vor kirke, som ikke kun er utidssvarende, men endnu værre er rablende skør. Gud hjælpe os. (Kilde: Association of Catholic Priests 21. januar 2012)

Om Maynooth kan jeg tilføje, at det tidligere var et elite seminarium med universitetsstatus, som kunne håndplukke de bedste studerende og give dem en akademisk teologisk uddannelse. I dag har institutionen stadig universitetsstatus, men kan ikke længere vælge og vrage, men må tage dem, der søger om optagelse. Det har efter manges mening ført til, at kvaliteten af de prætestuderende, den sender ud i verden, er faldet ganske betragteligt.

3. Østrig: Biskopper kaldt til Rom

Den østrigske avis "Salzburger Nachrichten" meddelte 25. januar, at kardinalærkebiskop Schönborn af Wien, ærkebiskop Kothgasser af Salzburg og biskop Kapellari af Graz af Troslærekongregationen er blevet kaldt til Rom for sammen med den at drøfte det østrigske Præsteinitiativ. Jf VEOKs Nyhedsmail nr.121 af 24-jul-11 - Østrigske præster opfordrer til ulydighed. (Kilde: The Tablet 28. januar 2012).

4. Østrig: Tvungen kirkeskat for alle?

I Østrig bor der 8.4 mill. mennesker. 68 % af dem eller 5.4. mill. er i dag medlemmer af den katolske kirke (mod 84 % i 1981). Kirkeskat blev indført af Hitler efter Anschluss i 1938. Den er på 1.1 % af den skattepligtige indtægt og opkræves af staten. I 2010 var beløbet på € 304 mio, hvilket svarer til godt DKK 2 mia. Da antallet af katolikker er faldende (sidste år forlod 60.000 kirken) og udgifterne stigende (kirken har betalt € 6.4 mio eller DKK 47 mio i erstatning til ofre for præsters sexmisbrug), foreslog Landsrat Maximilian Hiegelsberger fra det konservative Österreichische Volkspartei for nylig, at alle østrigere uanset medlemskab af den katolske kirke eller ej skulle betale kirkeskat. Hans argument var, at alpelandets mange smukke kirker og klostre trækker udenlandske turister til landet, hvorfor alle har gavn af kirken. Selv om vicekansler Michael Spindelegger fra Folkepartiet og flere højtstående repræsentanter for kirken, heriblandt biskop Klaus Küng af St Pölten, gav udtryk for, at ideen var værd at overveje, blev forslaget straks skud ned af socialdemokraterne, som siden 2007 har siddet i regering sammen med Folkepartiet. Forslaget ville nok også, hvis det var blevet til lov, vil jeg tro, bringe landet på kant med EU og være blevet underkendt af Den europæiske Menneskeretsdomstol i Strasbourg. (Kilde: Austrian Independent 9. januar 2012).

5. Polen: Begyndende oprør mod kirke

For en halv snes år siden deltog jeg i en middelalderkonference i Greifswald. Ved en af frokosterne kom jeg til at sidde over for en ung kvindelig forsker fra Polen, og mens vi spiste, talte vi om situationen i Polen efter kommunismens fald. Hun fortalte mig da, at kommunismens diktatur var blevet erstattet af kirkens diktatur. Var man som hende protestant, var det stort set umuligt at blive ansat i en offentlig institution. "Hvordan er det så, hvis man er kritisk over for paven" (underforstået Johannes Paul II), spurgte jeg. "Det er endnu værre," svarede hun.

Nu er forholdene ved at ændre sig og Johannes Paul II-effekten ved at fortage sig. Ved parlamentsvalget den 9. oktober sidste år genvandt premierminister Donald Tusk fra Borgerplatformen regeringsmagten med 39 % af stemmerne (en tilbagegang på 2), da det nationalistiske og EU-fjendtlige oppositionsparti Lov og Orden under den sidste tvilling Jaroslaw Kaczynski trods massiv opbakning fra kirken blot opnåede 30 % af stemmerne (en tilbagegang på 3). Når kirken var og stadig er så aktiv i politik, skyldes det ifl. redaktøren af det katolske magasin *Wiez* Zbigniew Nosowski, at "det polske samfund er overvejende katolsk. Derfor er kirkens engagement i politik af vigtighed. Det er nemlig kirkens opgave at lede de troende, også i politiske spørgsmål". Det er der, set med kirkens øjne, nok også brug for, for en nystartet bevægelse, stiftet af forretningsmanden Janusz Palikot, der gik til valg på et decideret antireligiøst og antikirkeligt program, fik 10 % af stemmerne og blev derved landets tredje største parti. At det især var den studerende ungdom og befolkningen i storbyerne, der stemte på hans bevægelse, undrer ikke, for det er de befolkningsgrupper, der tænker mest internationalt og er mest påvirket af de tendenser på godt og ondt, som vi ser i de øvrige EU-lande. Modsætningen mellem by og land, mellem unge og ældre, og mellem veluddannede og mindre veluddannede viste sig altså ved valget, og der er næppe tvivl om, at disse modsætninger vil vokse i årene, der kommer.

Her er nogle eksempler på disse modsætninger. Den 27-årige Dorota Rabeczewska er Polens kendteste popsanger og en af de 10 mest kendte polakker uden for Polen. På tv blev hun for tre år siden spurgt om sit forhold til Bibelen. Hendes svar var, at hun havde svært ved at tro på beretninger uden hold i virkeligheden. "Hvor i Bibelen findes dinosaurerne"? spurgte hun og supplerede det med en udtalelse om, at hun ikke kunne tro på noget, der var skrevet af folk, "som var fulde af vin og som

havde røget urter”. Disse udsagn, som efter min mening var temmelig fåbelige, blev betragtet som blasfemiske, så hun er nu blevet idømt en bøde på 5.000 zloty (8.700 kr.). Omvendt raser kirken over, at det polske tv-nævn ikke har villet tildele den katolske Radio Maryja, der indtil Vatikanet greb ind, var berygtet for sine stærkt nationalistiske og antisemitiske udsendelser, en af de nye digitale tv-kanaler. En repræsentant for nævnet siger, at der bag beslutningen udelukkende lå økonomiske og finansielle hensyn, mens biskopperne taler om, at udelukkelsen ”krænker principperne om pluralisme og lighed for loven”.

At kirken ikke længere uden videre kan få sin vilje, viser sagen om opførelsen af en ny storkirke i Gdansk. Bygningen af denne, der skulle have navnet ”Den salige Johannes Paul II’s basilika” er af byrådet suspenderet, fordi beboerne omkring den grund, kirken skulle opføres på, har gjort indsigelse. De mener, at de var lovet en skole og et hospital på området. Borgmesteren udtaler, at han vil tage sagen op med byens ærkebiskop, men at den endelige afgørelse vil blive truffet af byrådet. (Kristeligt Dagblad 25. januar og The Tablet 28. januar og 4.februar 2012 samt Politiken 8. oktober 2011)

6 .De nye kardinaler: allersidste nyt

Blandt de nye kardinaler, hvis navne blev offentliggjort for omkring tre uger siden, er den 83-årige jesuit og professor Karl Becker, som står pave Benedikt nær, og som siden engang i 1970’erne har undervist i teologi på Gregoriana Universitetet i Rom. Men så for en lille uges tid siden modtog hans kommunitet et brev fra Statssekretariatet, der meddelte, at han alligevel ikke skulle være kardinal. Nogen forklaring blev der ikke givet i brevet.

Brevet kom som en kæmpeoverraskelse, ikke mindst for p. Becker selv, som allerede havde bestilt den røde kardinaldragt, inviteret gæster til en reception og reserveret et lokale.

To dage efter dette brev, der mærkeligt nok ikke var sendt til ham personligt, var modtaget, udsendte Vatikanets Pressekontor en erklæring, om at p. Becker ville få den røde hat ved en senere og mere uformel lejlighed, fordi han af helbredsmæssige grunde ikke kunne deltage i konsistoriet på lørdag. Selv udtaler p. Becker efterfølgende, at han ikke er syg, så han kunne sagtens have deltaget. Altså, hvad der det dog, der sker i Vatikanet? Har pave Benedikt styr på noget som helt? Tilsyneladende ikke.

Samtidig har Vatikanet modtaget en protestskrivelse mod udnævnelsen af Mgr. Domenico Calcagno, der er chef for administrationen af Den hellige Stols såkaldte Patrimonium (ejendomme). Den er kommet fra organisationen ”Network L’Abuso”, der tager sig af ofrene for præsters misbrug. Organisationen mener nemlig at kunne dokumentere, at Mgr. Calcagno ignorerede adskillige henvendelser om misbrugende præster, da han var biskop i Savona fra 2002 til 2007. Men den slags protester preller selvfølgelig af på folkene i Vatikanet, så Mgr.Calcagno skal nok få den røde hat. (Kilde: The Tablet 11. februar 2012)